

Posudek diplomové práce Jaroslavy Marešové
Álvar Núñez Cabeza de Vaca: cesta a proměna
(Naufragios)

Vedoucí práce: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Oponent: doc. PhDr. Hedvika Vydrová

Obor: španělština

Jaroslava Marešová předložila talentovanou a vyzrálou literárněhistorickou studii, kterou jsem přečetla s potěšením. K celkové zdařilosti práce přispěly tři předpoklady: mimořádně bohatá prostudovaná odborná literatura; promyšlené a jasné rozvržení tématu; schopnost uvidět určitý teoretický nebo interpretační problém.

Zajímavě pojaté jsou již vstupní kontextové kapitoly, věnované historické a literární dobové situaci: nesnaží se o pozitivistický souhrn informací, nýbrž o pochopení kulturního významu setkání Evropanů s novým kontinentem, s oporou v podstatných studiích (S. Zavala aj.). V pasáži o literárním kontextu je již naznačen jak dokumentární, tak literární význam žánru zpráv o Novém světě (relaciones), který bude osou dalšího výkladu. V „Literárním úvodu“ autorka rozvádí hlavně stránku dokumentární, zdá se, že zde žánry kronik, dopisů a zpráv a také letmo zmíněné cestopisy („literatura cesty“ na s. 27 je patrně nepřesný překlad „libros de viajes“) chápe spíše dokumentárně.

Avšak vzápětí, už v samém názvu kapitoly „Ztroskotání (*Naufragios*): spojení dokumentu a literatury“ poukazuje na problém těchto „hybridních“ žánrů na pomezí krásné literatury. Nepouští se do jeho teoretické reflexe, neustále ho však má na zřeteli. Celý další výklad ukazuje, nakolik si je vědoma literárnosti zkoumaného díla Álvara Núñeze a zároveň efektu autentické zkušenosti.

V konkrétní rovině pak práce pronikavě rozvádí literární souvislosti *Ztroskotání*. S porozuměním komentuje paralelu s pikareskním románem, výborně pojaté jsou pasáže o románovém čase a kompozici. Neopomine ani motiv hledání slov k vyjádření nevídané skutečnosti, zásadní pro literárnost textů o Novém světě, a také aspekt renesančního důrazu na individuální autorství. Podnětný pro tuto práci i pro případné další odborné texty je autorčin smysl pro návratné motivy jako kompoziční princip a zároveň jako klíč k interpretaci vidění světa v daném díle. Například motivy bouře interpretuje jako součást obrazu divočiny a ten jako součást optiky nahého a často hladového „ztroskotance“, odlišné od pohledu vítězných

objevitelů; nahota přestává být znakem „rajského místa“ a stává se prvkem akulturace protagonisty žijícího po léta mezi Indiány.

Výklad setkání protagonisty s indiánským světem ve *Ztroskotání* se soustřeďuje k stěžejní interpretační myšlence, která samozřejmě již tím či oním způsobem byla v odborné literatuře vyslovena, ale v pojetí J. Marešové je vyjádřena kreativně, v osobité formulaci: z příběhu o cestě jako návratu se stane příběh o cestě jako proměně (s. 42). To je podle mého názoru postřeh v syžetové rovině významný pro celou hispanoamerickou literaturu, v níž se romány postupně odkloní od výchozího syžetu evropské provenience (zde odysseovské) a místo cílevědomé cesty či směřování k úspěchu se jako podstatný ukáže příběh nalezení sebe sama v kontextu setkání různých kultur (např. v Riverově *Víru*).

Kulturní proměna hrdiny je pronikavě postižena nikoli jako jednorozměrná akulturace, ale jako transkulturační obsahující dynamiku vzájemného působení kultur v osobní situaci konkrétního člověka. V pasáži o kulturním překladu mohla být zmínka, že jde o aspekt důležitý pro celou literaturu o objevování Ameriky. Je ale patrné, že kontext hispanoamerické literatury je v závěrečných kapitolách implicitně přítomen. Diplomantka vzápětí výstižně shrne, v čem je pohled ve *Ztroskotání* specifický. Výborný je závěrečný postřeh o duchovním míšenečtví, jímž autorka vlastní interpretací přesáhne citované pojetí Tzvetana Todorova.

V práci se sekundární literaturou oceňuji jak profesionální zvládnutí, tak právě schopnost nadhledu a vlastního přínosu. Diplomová práce je napsaná pevnou rukou, vyzrálým odborným stylem, s dobrými překlady citátů; kdyby se diplomantka rozhodla *Ztroskotání* přeložit, což bych uvítala, bezpochyby by zvládla jak překlad, tak doslov.

Text je pečlivě zredigovaný. Jen zcela na okraj: drobná nejistota je v užívání titulu zkoumaného díla v názvu diplomové práce a některých kapitol a zpočátku i v textu (z hlediska běžných redakčních pravidel by měl být originál uveden jen při prvním použití v textu, český překlad názvu by měl být psán kurzívou).

Práce Jaroslavy Marešové zcela splňuje nároky na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

Anna Housková

17. 5. 2009